

Sjöfartsföretag 2012 Beskrivning av statistiken

Sjöfartsföretag 2012 Beskrivning av
statistiken

Trafikanalys

Adress: Torsgatan 30

113 21 Stockholm

Telefon: 010 414 42 00

Fax: 010 414 42 10

E-post: trafikanalys@trafa.se

Webbadress: www.trafa.se

Ansvarig utgivare: Brita Saxton

Publiceringsdatum: 2014-05-16

I denna beskrivning redovisas först administrativa och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten.

Innehåll

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	2
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning.....	4
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
B	Kvalitetsdeklaration	6
B.0	Inledning	6
B.1	Innehåll	6
B.2	Tillförlitlighet.....	8
B.3	Aktualitet.....	14
B.4	Jämförbarhet och sam anvä n d b a r h e t	14
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	15

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

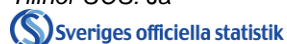
Ämnesområde: Transporter och kommunikationer

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Sjöfart

A.3 SOS-klassificering

Tillhör SOS: Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

<i>Myndighet/organisation:</i>	Trafikanalys
<i>Postadress:</i>	Torsgatan 30
<i>Postnummer:</i>	113 21 Stockholm
<i>Besöksadress:</i>	Akademigatan 2, Östersund
<i>Kontaktperson:</i>	Jan Östlund
<i>Telefon:</i>	010-414 42 24
<i>Telefax:</i>	010-414 42 20
<i>E-post:</i>	jan.ostlund@trafa.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	SCB
<i>Postadress:</i>	Fredsgatan 9
<i>Postnummer:</i>	701 89 Örebro
<i>Besöksadress:</i>	Klostergatan 23
<i>Kontaktperson:</i>	Gumaj Jussubova
<i>Telefon:</i>	019-17 65 17
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

För den del i undersökningen där uppgifter inhämtas direkt från företagen föreligger det lagstadgad skyldighet att lämna uppgifter. I *Svensk författningssamling* (SFS 2001:99 och 2001:100) anges att statistiken är obligatorisk. SCB:s särskilda föreskrifter avseende *Företagens ekonomi* finns publicerade i Statistiska centralbyråns författningssamling (SCB-FS 2009:13).

Den andra delen i undersökningen bygger på administrativt material som består av deklarationsuppgifter från företagen som är skyldiga att lämna in uppgifterna till Skatteverket för taxeringsändamål.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Trafikanalys är registeransvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av materialet.

A.9 EU-reglering

Företagens ekonomi utgör huvudkällan till den statistik som regleras i EU-förordningen "Europaparlamentets och Rådets förordning nr 295/2008 om statistik över företagsstrukturer" och är därför anpassad i enlighet med denna förordning. Denna förordning ersätter den tidigare förordningen "Rådets förordning nr 58/97 om statistik rörande företagsstrukturer".

A.10 Syfte och historik

Syftet med undersökningen *Företagens ekonomi* är att belysa näringslivets (exklusive den finansiella sektorn) struktur med avseende på exempelvis lönsamhet, tillväxt, utveckling, finansiering och produktion. Statistiken visas på nationell nivå, branschmässigt avgränsad nivå samt vissa variabler på regional nivå.

Företagens ekonomi ersatte 2003 den tidigare undersökningen *Företagsstatistik* vilken i sin tur 1997 ersatte de tidigare undersökningarna *Finansstatistik för företag* och *Industristatistik*. *Finansstatistik för företag* har funnits sedan 1950 och täckte då intäkter, kostnader och vinster inom större och medelstor industri och handel. Denna statistik kompletterades från och med årgång 1965 med uppgifter om företagets tillgångar och skulder. Omfattningen har sedan successivt utökats till såväl andra näringar som storleksgrupper. Grunden till *Industristatistik*, som använde sig av arbetsställe som undersökningsenhet, lades 1913. *Industristatistik* belyste främst industrins varuproduktion, intäkter, kostnader, sysselsättning, investeringar samt energianvändning.

Tidigare redovisades sjöfartsstatistiken totalt och med vissa uppdelningar på sjöfartsföretag och hamnföretag. Från och med 2011 redovisas inga gemensamma tabeller utan två uppsättningar likartade tabeller om sjötransport

respektive hamnföretag. Syftet är att ge en bild av sjötransportens respektive hamnarnas ekonomiska förhållanden. Den ska beskriva intäkternas och kostnadernas fördelning på olika produkter för att ge möjlighet att uppmärksamma, analysera, åtgärda och följa upp olika förhållanden inom sektorn.

Från och med 2011 redovisas också några tabeller med uppgifter från övriga EU-länder avseende antal företag, nettoomsättning, produktionsvärde, förädlingsvärde samt rörelseresultat. Syftet är att ge en bild av hur den svenska sjötransporten förhåller sig till andra europeiska länder. Den internationella statistiken ska jämföra sjötransportbranschen gällande antal företag, intäkter, förädlingsvärde och rörelseresultat.

Dessutom redovisas fyra diagram som visar basfakta och nyckeltal för sjöfarsföretagen samt fördelning av nettoomsättningen, resultat- och balansräkningsposter. Dessa är även uppdelade på Sjötransportföretag och Hamnar.

A.11 Statistikanvändning

Företagens ekonomi används främst som underlag för beräkning av national- och finansräkenskaper. Andra användningsområden är som underlag för analyser av kostnadsläge, produktivitetsutveckling, branschens ekonomiska utveckling samt nyckeltalsberäkningar. Användare av *Företagens ekonomi* är bland annat Eurostat, Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet, OECD, FN, branschorganisationer, banker, redovisningsbyråer, forskare och företag. Användare av statistiken vad gäller sjöfart är främst Trafikanalys och Nationalräkenskaperna (NR).

A.12 Uppläggning och genomförande

Företagens ekonomi är en årlig totalundersökning av företagens resultat- och balansräkning. De största företagen undersöks via en enkät våren efter undersökningsperioden. För övriga hämtas resultat och balansräkningsuppgifter från företagens deklarationsblanketter som producenten har tillgång till i augusti året efter undersökningsperioden. För att ytterligare specificera intäkter och kostnader används en enkätundersökning (urval) som genomförs senare under hösten. Granskning av materialet sker genom att felsignalerade företag jämförs med företagens årsredovisningar. En preliminär publicering sker i mitten av december året efter undersökningsperioden och 16 månader efter undersökningsperioden sker en mer omfattande publicering av definitiva uppgifter.

A.13 Internationell rapportering

Företagens ekonomi levererar årligen uppgifter till Eurostat utifrån de regleringar som finns i EU-förordningen "Europaparlamentets och Rådets förordning nr 295/2008 om statistik över företagsstrukturer". Från *Structural business statistics* hämtas informationen till den internationella statistiken i sjöfartsföretagens undersökning.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är inplanerade vad gäller kommande undersökningar.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Rubrikerna B1–B5 i kvalitetsdeklarationen motsvarar de fem kvalitetskomponenter som har använts inom Sveriges officiella statistik sedan 2001. Formuleringen av rubrikerna följer nuvarande allmänna råd från Statistiska centralbyrån. Från och med 2014 ingår sju kvalitetskriterier i lagen om den officiella statistiken, delvis som en anpassning till kvalitetskriterierna i den europeiska statistiklagen. Till innehållet ligger de fem gamla kvalitetskomponenterna nära de sju nya kvalitetskriterierna, men de saknar en motsvarighet till det nya kriteriet *Relevans*. Ett arbete pågår inom det svenska statistiska systemet för att åtgärda skillnaderna i kommande upplagor av *Beskrivning av statistiken*.

Företagens ekonomi hämtar uppgifter om företag på två sätt vilket innebär att kvalitetsdeklarationen av undersökningen blir komplex. Variablerna som inhämtas via enkät kan kvalitetsgranskas och specificeras bättre. Det administrativa materialet från Skatteverket kan endast rimlighetsbedömas och kompletteras via bokslut. Inga återkontakter med företagen är möjliga att göra. Dessutom måste ett antal uppgifter härledas, till exempel investeringar.

B.1 Innehåll

Statistiska målstorheter

Företagens ekonomi redovisar antal företag, antal anställda och ekonomiska variabler om företag och deras verksamhetsenheter för ett kalenderår, se 1.1.5 i beskrivning av statistiken för *Företagens ekonomi*. De ekonomiska variablerna på företagsnivå följer i stort företagens årsredovisningar och omfattar uppgifter ur både resultaträkning och balansräkning med specifikationer. Redovisningen sker främst efter bransch, antingen på företagsnivå eller på verksamhetsnivå. En annan vanlig spridningsvariabel är storleksklass (efter antal anställda).

Objekt och population

De undersökta objekten utgörs av företagsenheten som i de flesta fall sammanfaller med den juridiska enheten eller bokslutsenheten. I undantagsfall kan insamlingen ske på koncernnivå eller annan konsolidering av flera juridiska personer. Med företag menas de juridiska formerna aktiebolag, handels- och kommanditbolag, enskild näringsidkare, ekonomisk förening samt vissa andra juridiska former som bedriver näringsverksamhet. I de fall företag bedriver flera verksamheter delas företaget in i verksamhetsenheter. Om företaget bedriver verksamhet på flera olika geografiska platser delas företaget in i lokala verksamhetsenheter efter den geografiska fördelningen. Med denna indelning möjliggörs redovisning både på institutionell nivå (företagsnivå), funktionell nivå (verksamhetsnivå) och regional nivå (geografiskt avgränsad). I målpopulationen

ingår samtliga företag som bedrivit verksamhet under referensåret exklusive finansiella företag.

Variabler

Denna rapport innehåller bland annat uppgifter om företagens resultat- och balansräkningar, antal anställda, anskaffningar av aktier och materiella anläggningstillgångar. Den innehåller även detaljerade uppgifter om rörelseintäkternas och rörelsekostnadernas fördelning på intäktsslag/ kostnadsslag. Nedan beskrivs definitionerna på några av de variabler som redovisas i denna publikation.

Antal anställda: Mäter medelantalet anställda som redovisas i företagens officiella årsredovisningar. Med detta avses antalet anställda omräknat till heltidspersoner på årsbasis.

Bruttoinvesteringar: Definieras som årets anskaffningar av materiella anläggningstillgångar, samt förbättringsutgifter som stadigvarande höjer värdet på materiella anläggningstillgångar.

Nettoinvesteringar: Definieras som årets anskaffningar minus årets avyttringar av materiella anläggningstillgångar. Med avyttringar avses den intäkt företaget erhållit vid försäljningen av den materiella anläggningstillgången.

Förädlingsvärde: Förädlingsvärdet är ett mått på den sammanlagda värdeökningen som producerats av företaget (med andra ord dess bidrag till bruttonationalprodukten) och definieras som produktionsvärdet minus kostnader för köpta varor och tjänster som använts som insats i produktionen. Här ingår inte löner, sociala avgifter och inköpskostnaden för varor som säljs vidare utan bearbetning (eftersom enbart handelsmarginalen ingår för dessa i produktionsvärdet).

Avkastning på eget kapital: Nettoresultat (årets resultat) i procent av justerat eget kapital. Måttet visar avkastningen av det insatta kapitalet. Beräkningarna är av praktiska skäl gjorda på utgående eget kapital. Teoretiskt sett bör avkastningen beräknas på eget kapital vid årets början eller genomsnittligt eget kapital under året.

Avkastning på totalt kapital: Rörelseresultat plus finansiella intäkter i procent av balansomslutningen. (Observera att finansiella intäkter innefattar avkastningen från finansiella investeringar vilka kan vara negativa.) Visar verksamhetens effektivitet. Måttet tar ingen hänsyn till om kapitalet är finansierat med egna eller lånade medel vilket gör att det lämpar sig väl för jämförelser mellan företag. I detta nyckeltal är beräkningarna av praktiska skäl gjorda på utgående balansomslutning. Teoretiskt sett bör avkastningen beräknas på balansomslutningen vid årets början eller den genomsnittliga balansomslutningen under året.

Soliditet: Justerat eget kapital i procent av balansomslutningen. Måttet visar företaget stabilitet. Det mäter betalningsförmågan på lång sikt.

Rörelsemarginal: Rörelseresultatet i procent av nettoomsättningen. Visar vilket procentuellt bidrag varje omsättningskrona ger för täckande av räntekostnader och en acceptabel vinst.

Nettoomsättning per anställd: Nettoomsättningen dividerat med medelantalet anställda.

Förädlingsvärde per anställd: Förädlingsvärdet dividerat med medelantalet anställda.

Kassalikviditet: Summan av omsättningstillgångarna minus varulagret divideras med de korta skulderna. Kassalikviditeten är ett mått på företagets betalningsförmåga på kort sikt och hur snabbt företaget kan betala sina kortfristiga skulder.

För övriga variabeldefinitioner hänvisas till *Företagens ekonomi 2012*.

Statistiska mått

De redovisade variablerna presenteras i form av summauppgifter samt vissa relationstal.

Redovisningsgrupper

Redovisningen sker främst efter bransch, antingen på företagsnivå eller på verksamhetsenhetsnivå. En annan vanlig spridningsvariabel är storleksklass (efter antal anställda).

Referenstider

Uppgifterna avser kalenderåret. För de större betydande enkätföretagen med brutet räkenskapsår används dock den redovisningsperiod som omfattar bokslut mellan 1 maj aktuellt kalenderår och 30 april nästkommande kalenderår. För räkenskapsår som omfattar en kortare eller längre tid än 12 månader har flödes-siffrorna räknats om till att avse 12 månader. För de urvalsundersökta enkätföretagen samt för övriga företag som baseras på administrativt material och har brutet räkenskapsår avser uppgifterna den redovisningsperiod som avslutas under kalenderåret. Även här räknas dock flödesuppgifterna om till att avse 12 månader.

Fullständighet

-

B.2 Tillförlitlighet

Tillförlitlighet totalt

Allmänt kan sägas att ju mindre en statistisk målstorhet baseras på urvalsundersökta variabler desto högre blir dess tillförlitlighet. Ett exempel på en felkälla som kvantitativt är möjlig att mäta är svarsbortfallet, se 2.2.4 i beskrivning av statistiken för *Företagens ekonomi*. Andra felkällor, som är svårare att

kvantifiera, är exempelvis att uppgiftslämnaren lämnar felaktiga uppgifter på grund av till exempel bristande information. Fel kan också uppstå i produktionsprocessen och på grund av en bristfällig ramtäckning.

Osäkerhetskällor

Urval

Huvudvariablerna, eller det gemensamma variabelinnehållet, är baserade på totalundersökt material medan de mer specificerade variablerna hämtas in genom enkät. Den statistik som baseras enbart på det gemensamma variabelinnehållet är inte behäftad med något urvalsfel.

Enkäten bygger på ett urval där stratifieringen görs efter bransch. I stratifieringen har hänsyn tagits till variationer i intäkts- och kostnadsstrukturer mellan olika branscher. Vid undersökningen av sjöfartsföretagen ingår sjötransportbranschen 50 samt hamnbranscherna 52.22 och 52.241. Totalt inom *Företagens ekonomi* har branschstratifieringen lett till användandet av cirka 290 strata.

Inom varje stratum dras ett slumpmässigt urval där ett företags inklusions-sannolikhet är proportionell mot dess storlek, det vill säga ett stort företag ges en högre sannolikhet att komma med i urvalet än ett mindre företag. Skattningarna för variablerna beräknas via gruppvisa kvotestimatorer där basvariablerna används som kända totalsummor. För en mer detaljerad beskrivning av skattningsförfarandet, se produktens Dokumentation av statistiken (SCBDOK) på SCB:s webbplats, <http://www.scb.se/NV0109/>.

Tabell 1 nedan visar i sammandrag hur det slumpmässiga urvalsfelet påverkar skattningen av detaljerade intäktsvariabler per bransch. Det skattade relativa medelfelet (skattningens genomsnittliga avvikelse från det sökta värdet i relation till detta värdes storlek) visas i kolumnen till vänster. I kolumnrubrikerna visas skattningens relativa eller absoluta tyngd, det vill säga skattningens andel av den totala nettoomsättningen.

Tabell 1. Samband mellan urvalso säkerhet och relativ storlek på skattning

Relativt medelfel	Skattningens andel av nettoomsättningen						Totalt
	0–1 %	1–5 %	5–10 %	10–25 %	25–50 %	>50 %	
0–1 %	1 086	253	61	44	23	99	1 566
1–2 %	9	8	5	16	10	59	107
2–5 %	29	22	21	33	40	64	209
5–10 %	52	48	36	54	30	4	224
10–30 %	244	159	81	58	8	0	550
>30 %	1 385	309	20	3	0	0	1 717
Totalt	2 805	799	224	208	111	226	4 373

Tabellen visar att de flesta variabler som i relativa mått är stora har ett litet medelfel, vilket är positivt. Det finns dock skattningar, i tabellernas nedre högra hörn, där både skattningen och medelfelet kan anses stora. Problemet kan

exempelvis uppstå i stratum som är heterogena vad gäller intäktsvariabler och där ett enskilt företag får för stor tyngd i skattningarna. De stratum i vilka sådana problematiska skattningar uppträder utreds till nästa årgång och resulterar oftast i antingen en uppdelning av stratumet och/eller en utökning av urvalet i dessa stratum.

Ramtäckning

I målpopulationen ingår samtliga företag som bedrivit verksamhet under referensåret exklusive finansiella företag. Inom sjöfartsföretagens rampopulation ingår cirka 1 590 företag för referensåret 2012.

Den samordnade urvalsdragningen (SAMU) som årligen görs ur SCB:s företagsdatabas (FDB), används för att avgränsa rampopulationen och för att bestämma vilka företag som ska undersökas direkt via en enkät och vilka som ska samlas in genom det administrativa materialet. För att tillhöra rampopulationen (undersökningspopulationen) ska företaget anses ha bedrivit verksamhet under året, det vill säga varit aktivt. Ett företag anses som aktivt i FDB om det är arbetsgivarregistrerat, finns i momsregistret eller är registrerat för F-skatt.

I stora delar överensstämmer rampopulationen och målpopulationen, dock förekommer några undantag:

- Den samordnade urvalsdragningen görs under november månad för undersökningsåret. Detta innebär att företag som registreras under december månad inte inkluderas i undersökningen. Stora (betydande) företag klassas dock manuellt som aktiva.
- De företag som bedriver verksamhet under året men som av olika anledningar läggs ner innan november månad kommer inte heller med i undersökningen. Även här klassas dock stora (betydande) företag manuellt som aktiva.
- Företag som är aktiva i FDB, trots att de slutat bedriva verksamhet.

Att de fortfarande är aktiva i FDB kan bland annat bero på eftersläpningar i administrativa rutiner. Företagen kommer alltså med i undersökningen, men inga uppgifter kan fås från dem.

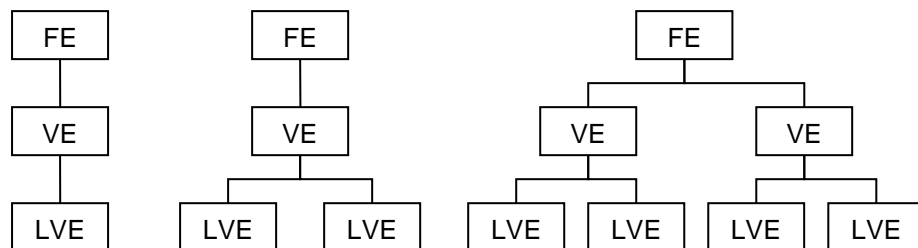
Företagens verksamhet beskrivs med näringsgrenskoder (SNI-kod) enligt den gällande standarden för svensk näringsgrensindelning för 2007 (SNI 2007). I samband med att företaget registrerar sig hos skatteverket registreras även SNI-koden, antingen av företaget självt via en webbportal eller av Skatteverkets handläggare. Ett företag kan registrera en eller flera SNI-koder som ska återspegla företagets verksamhet. Risk för mätfel uppstår om ett företag väljer fel SNI-kod.

För mer information om näringsgrenskoder hänvisas till avsnitt 2.2.3 i företagsdatabasens beskrivning av statistiken.

Mätning

Större betydande företag samt ett urval av övriga företag enkätundersöks. Dessa företag delas in i olika verksamhetsenheter (VE) av FDB i de fall de bedriver mer än en verksamhet. För att bilda en verksamhetsenhet krävs det, som regel, att mer än 50 anställda är sysselsatta inom verksamheten. Indelning i verksamhetsenheter för *Företagens ekonomi* kan avvika från FDB:s, om företaget inte har möjlighet att lämna uppgifter på den fastställda enheten. Om företaget bedriver verksamhet på flera olika geografiska platser delas företaget in i lokala verksamhetsenheter (LVE) efter den geografiska fördelningen. Indelningen i verksamhets- och lokala verksamhetsenheter sker i nuläget främst för industriföretag.

Bild 1: Översikt över olika företagsstrukturer

Enkäten till de större betydande företagen består av två huvuddelar, nämligen en resultaträkning och en balansräkning, som är anpassade till årsredovisningslagen. Till dessa två delar finns det specifikationer på vissa av variablerna. Utöver detta efterfrågas fördelning av varulager (ej för industriföretag). I blanketten återfinns även specifikationer på aktier/andelar och materiella anläggningstillgångar. Vad gäller VE-nivå efterfrågas rörelsens intäkter och kostnader samt specifikationer till dessa. På LVE-nivå återfinns uppgifter som rör anskaffning och försäljning av materiella anläggningstillgångar.

I enkäten till de urvalsundersökta företagen insamlas specificeringar till de uppgifter företagen lämnat i bilagan till inkomstdeklarationen. Syftet med detta urval är att på stickprovsbasis ge information om framförallt branschvisa intäkt- och kostnadsstrukturer.

Övriga ej enkätundersökta företag undersöks enbart via det administrativa materialet från Skattverket. Flertalet av de variabler som inhämtas via detta register överensstämmer med dem som inhämtas via direktinsamlingen från företagen. Vad gäller det administrativa materialet är det inte möjligt att dela upp företagen i olika verksamheter och lokala verksamhetsenheter (se avsnittet Modellantaganden).

Mätfel uppkommer i de fall företagen i sin rapportering till producenten eller Skatteverket avviker från de önskade variabeldefinitionerna. Detta kan exempelvis härledas från oklara variabeldefinitioner, bristande instruktioner etcetera. Att undersökningen kan upplevas som alltför omfattande för uppgiftslämnaren och att kanske mindre exakta uppgifter fylls i, bidrar också till mätfel. Den sistnämnda typen av fel fångas förhoppningsvis upp till stora delar i den granskning som görs av materialet.

Svarsbortfall

För sjötransportföretagen och hamnföretagen var 180 företag utvalda i undersökningen och av dem svarade drygt 83 procent.

Imputering för den del av undersökningen som undersöks via enkät berör endast vissa av variablerna, eftersom flertalet återfinns i den officiella årsredovisningen och kan hämtas därifrån om inte ifylld enkät inkommit. För de variabler som inte finns att hämta på detta sätt har imputeringar i första hand gjorts med hjälp av strukturen för företagets inkomna värden föregående år. Om inte heller dessa finns tillgängliga används så kallade medelvärdesimputeringar. Som imputeringsunderlag används i första hand 5-siffer-SNI. Villkoret har varit att minst tre företag måste ingå i gruppen som bildar imputeringsunderlaget. Om det inte funnits ett tillräckligt antal företag i en grupp har en mer övergripande SNI-nivå använts och, där så krävts, en hopslagning av 2-siffer-SNI. För en del variabler har andra imputeringsmetoder använts. Ett exempel på detta är nettoomsättningens fördelning på verksamheter, där uppgifter om möjligt hämtas från undersökningen *Industrins varuproduktion*, om företaget tillhör en industribransch. För vissa kostnadsposter har information, där sådan funnits, hämtats från undersökningen *Industrins förbrukning av inköpta varor och tjänster*. Denna undersökning innefattar årligen cirka en tredjedel av industribranscherna, vilket innebär att hjälpinformationen inte finns för alla företag som ingår i *Företagens ekonomi*. Ett tredje exempel är antal anställda, som har fördelats med hjälp av FDB då det saknats på LVE-nivå.

För det administrativa materialet har också medelvärdesimputeringar använts i de flesta fall, dock har grupperna som utgör imputeringsunderlaget delats in annorlunda. Här används både juridisk form, bransch och storleksklass för att bestämma imputeringsunderlaget. Imputeringen av det administrativa materialet avser hela företaget. I det första skedet har 5-siffer-SNI använts som underlag. Villkoret har varit att det ska finnas minst tjugo företag i varje grupp. Om det ej funnits tillräckligt antal har man arbetat sig uppåt i mer övergripande SNI-indelningar allteftersom.

Bearbetning

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när man bearbetar det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt. Den stora majoriteten av företag lämnar uppgifter på elektronisk väg och andelen har också ökat år efter år. Detta minskar den manuella dataregistreringen och därmed också risken för fel till följd av denna. År 2012 lämnade 95 procent av företagen som ingår i de tre

specifikationsundersökningarna sina uppgifter elektroniskt, jämfört med 48 procent 2005.

Det material som har samlats in direkt från de större betydande företagen granskas maskinellt och mycket noggrant med logiska kontroller (summeringar), rimlighets- och sambandskontroller. Om dessa kontroller visar på att uppgifter kan vara avvikande eller felaktiga vidtas åtgärder för att fastställa deras riktighet eller korrigera dem. Exempel på åtgärder är att kontakta uppgiftslämnaren för verifiering eller att verifiera uppgiften med hjälp av andra källor, till exempel årsredovisningar.

De urvalsundersökta företagen har genomgått förberedande kontroller på mikronivå och därefter en selektiv granskning, där stora värden inom respektive bransch kontrolleras.

Det administrativa materialet från Skatteverket har granskats med hjälp av ett avsevärt mindre antal kontroller. Denna granskning har i första hand inriktats på att kontrollera sådana värden som har stor effekt på sin redovisningsgrupp.

Efter avslutad granskning av materialet på mikronivå samt den selektiva granskningen sker bearbetningar för att korrigera svarsbortfallet, se avsnittet *Svarsbortfall*. Därefter sammanfogas enkätmaterialen med det administrativa materialet för att bilda ett gemensamt utseende avseende variabelinnehåll.

Som ett sista steg makrogranskas materialet. I detta arbete görs ingen åtskillnad mellan administrativa data och enkätundersökt material.

Andra bearbetningsfel som kan förekomma är till exempel beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att det ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. Producenten arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den mänskliga faktorn, både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

Modellantaganden

För undersökningen föreligger det ett flertal modellantaganden som inte framkommer under ovanstående rubriker.

- Företagen i det administrativa materialet antas tillhöra endast en bransch (näringsgren) även om företaget enligt FDB (företagsdatabasen) är verksamt inom fler än en bransch.
- Företagen i det administrativa materialet antas ha samma fördelning av sina investeringar som företagen som ingår i urvalsundersökningarna.

Även om det i enskilda fall kan påverka resultatet är bedömningen att effekterna av dessa antaganden på branschnivå, storleksklass eller annan redovisningsnivå är små. Ett exempel på det är att ett enskilt företag får en modellberäkning

felaktig fördelning av investeringar. För att få mer kunskap om fel orsakade av modellantaganden skulle dock närmare studier i ämnet behövas.

Redovisning av osäkerhetsmått

Konfidensintervallet tas fram efter de modellstratum som finns i *Företagens ekonomi*, vilket möjliggör framtagandet av konfidensintervaller för alla branscher i undersökningen.

Konfidensintervallet antar värdet noll då det inte finns någon osäkerhet i måttet, det vill säga att alla företag har urvalsvikten 1. Eller så baseras variabelns värde på en respondents uppgifter och det går därmed inte att räkna fram något konfidensintervall.

B.3 Aktualitet

Frekvens

Undersökning, publicering och uppgiftsinsamling för undersökningen sker årligen.

Framställningstid

Undersökningen ska publiceras enligt Trafikanalys publiceringskalender senast 17 månader efter undersökningsårets utgång.

Punktlighet

Vad gäller undersökningsåret avseende 2012 publicerades resultatet statistiken enligt publiceringskalendern 17 månader efter undersökningsårets utgång.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

Jämförbarhet över tiden

Från och med 1997 är *Företagens ekonomi* och *Företagsstatistiken* anpassade till den nya årsredovisningslagen som trädde i kraft den 1 januari 1997. Det innebär att vissa förändringar i redovisningspraxis påverkar statistiken från och med undersökningsåret 1997, exempelvis fick resultat- och balansräkningen nytt utseende.

Vissa holdingbolag redovisades till och med årgång 1996 på betjänad bransch och i den största storleksklassen oavsett faktiskt antal anställda. I redovisningen 1997 till och med 2002 redovisades samtliga holdingbolag i SNI 74.150 och efter sitt faktiska antal anställda, när det gäller den institutionella redovisningen (företagsnivå). För den funktionella redovisningen (verksamhetsnivå) redovisas holdingbolagen på betjänad bransch. I redovisningen från och med 2003 redovisas holdingbolagen på betjänad bransch även när det gäller den institutionella redovisningen.

För perioden 1997–2002 har insamlingsmetodiken av data ändrats från ett urvalsförfarande till en totalundersökning, genom att samtliga standardiserade räkenskapsutdrag från Skatteverket används för att beskriva de företag som ej enkätundersöks. Från och med 2003 har insamlingsmetodiken åter ändrats och nu görs en kombinerad total- och urvalsundersökning.

Jämförbarhet mellan grupper

Vid jämförelser mot andra länder så bör man ha i åtanke att den tidigare gällande EU-förordningen "Council regulation No 58/97 concerning structural business statistics" avser undersökningsåret 1995 och framåt, men den har i praktiken först fått genomslag för undersökningsåret 1997.

Många av variablerna för *Företagens ekonomi* är unika för undersökningen. Men en del av variablerna kan jämföras mot resultaten från andra undersökningar inom Sverige, till exempel Industrins varuproduktion, momsstatistiken, investeringsstatistiken samt Trafikanalys post- och telekommunikationsundersökningar.

Samanvändbarhet med annan statistik

De i undersökningen ingående företagen och deras underenheter styrs av vilka företag som är aktiva i företagsregistret. Andra undersökningar som använder SAMU:s ram kan i princip kombineras med undersökningen.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

Spridningsformer

Rapporten finns på Trafikanalys webbplats under adress www.trafa.se/sjofart.

Presentation

Materialet presenteras i tabellform och i ett litet antal diagram med basfakta och nyckeltal.

Dokumentation

Denna *Beskrivning av statistiken* utgör den främsta dokumentationen av undersökningen. Variabel- och datamängdsbeskrivningar kan fås genom SCB:s kontaktpersoner.

Tillgång till primärmaterial

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial. Det sekretessbelagda materialet kan lämnas ut för väl definierade ändamål. Kontakta Trafikanalys för mer information.

Upplysningstjänster

Se under rubrik A4 och A5.

Trafikanalys är en kunskapsmyndighet för transportpolitiken. Vi analyserar och utvärderar föreslagna och genomförda åtgärder inom transportpolitiken. Vi ansvarar även för officiell statistik inom områdena transporter och kommunikationer. Trafikanalys bildades den 1 april 2010 och har huvudkontor i Stockholm samt kontor i Östersund.